ŠKOBERNE v. Slovenia (№ 19920/20)

Обставини справи

Громадянин Е.Ć. був засуджений у 2001 році Окружним судом Celje (Celje District Court) за кримінальне правопорушення, пов'язане з шахрайством, і засуджений до позбавлення волі строком на два роки. Однак він покинув територію Словенії до початку відбування покарання. 5 листопада 2008 року термін давності виконання вироку закінчився.

Одночасно Окружним судом Celje розглядалася інша кримінальна справа щодо Е.Ć. за звинуваченням у вчиненні злочину, пов'язаного з проституцією. Постанова про його затримання була видана 3 грудня 2003 року. 28 травня 2009 року Окружний суд видав міжнародний ордер на арешт Е.Ć. («ордер на арешт 2009 року»).

10 жовтня 2009 року Е.Ć. був затриманий хорватськими правоохоронними органами на підставі ордеру на арешт від 2009 року, коли він намагався перетнути кордон Хорватії з Боснією і Герцеговиною. Однак після цього він був швидко звільнений. Того дня заявник виконував обов'язки чергового слідчого судді в Окружному суді Celje.

У квітні 2010 року Е.Ć. подав до Окружного суду Celje письмові заяви з проханням вилучити деякі докази з матеріалів справи і зупинити кримінальне провадження проти нього.

12 листопада 2010 року за письмовим клопотанням Е.Ć. позасудова колегія (an out-of-court panel) у складі трьох суддів під головуванням заявника вирішила призупинити рішення про тримання Е.Ć. під вартою. Того ж дня заявник виніс постанову про скасування ордера на арешт 2009 року.

29 листопада 2010 р. Е.Ć. подав електронною поштою до поліції заяву про порушення кримінальної справи щодо заявника. Ще одну заяву (з більш детальною інформацією) він подав усно у відділенні поліції 14 грудня 2010 року. Він стверджував, що заявник (за допомогою двох посередників - M.S. та E.R.) вчинив кримінальне правопорушення, пов'язане з отриманням хабаря. Зокрема, Е.Ć. вказував, що мав три зустрічі із заявником за посередництва E.R. та M.S., на яких заявник обіцяв Е.Ć. сприяння у зв'язку з кримінальним провадженням проти нього, зокрема, у скасуванні ордерів на його арешт. Е.Ć. також стверджував, що передав через E.R. за послуги заявника 5 000 євро та 4 000 євро. Однак, після звільнення Е.Ć. з-під варти і скасування ордера на арешт 2009 року (див. пункт 9 рішення) заявник зажадав ще 50 000 євро за свої послуги і погрожував, що в іншому випадку проти Е.Ć. буде видано новий ордер на арешт. Разом із заявою про порушення кримінальної справи Е.Ć. подав до поліції кілька доказів і надав детальну інформацію про номери телефонів, які використовувалися для зв'язку між учасниками під час вищезгаданих подій.

Збір даних, спостереження та операції під прикриттям

16 грудня 2010 року Окружний суд міста Любляни (Ljubljana District Court) зобов'язав відповідних постачальників телекомунікаційних послуг надати дані про трафік і місцезнаходження, а також відповідні дані про абонентів (далі - телекомунікаційні дані) щодо телефонних номерів, якими користувалися, зокрема, E.Ć. та E.R. у період з 1 січня 2009 року по 16 грудня 2010 року. На підставі даних, отриманих від постачальників телекомунікаційних послуг (див. пункт 17), поліція 18 грудня 2010 року підготувала аналітичний звіт, в якому, серед іншого, встановила, що E.R. протягом зазначеного періоду спілкувався з особою, яка використовувала номер мобільного телефону, що належить Окружному суду Celje. 20 грудня 2010 року поліція підготувала другий аналітичний звіт на підставі тієї ж постанови; у ньому були викладені телекомунікаційні дані, що деталізують зв'язок між відповідними телефонними номерами E.R. та M.S.

18 грудня 2010 року Окружний суд міста Любляни видав наказ про нагляд за телекомунікаціями (nadzor telekomunikacij), а саме - про прослуховування кількох телефонних номерів, якими користується E.R., і запис отриманих таким чином повідомлень.

23 грудня 2010 року Окружний суд міста Любляни зобов'язав відповідних постачальників телекомунікаційних послуг надати йому телекомунікаційні дані щодо телефонних номерів, якими користувалися, зокрема, E.R. та M.S., за період з 1 січня 2009 року по 22 грудня 2010 року. На основі даних, отриманих від постачальників телекомунікаційних послуг, поліція підготувала третій аналітичний звіт 27 грудня 2010 року. У цьому звіті були викладені телекомунікаційні дані, що стосуються E.R. та M.S., а також номер мобільного телефону, який належав Окружному суду Celje.

27 грудня 2010 року Окружний суд міста Любляни виніс постанову про вжиття заходів з нагляду за телекомунікаціями, а саме: про прослуховування номера мобільного телефону Окружного суду Celje (яким користувався заявник) і стаціонарного телефону, що належав і використовувався заявником, а також про запис отриманих у такий спосіб повідомлень.

12 січня 2011 року Окружний суд міста Любляни зобов'язав постачальників телекомунікаційних послуг надати телекомунікаційні дані щодо номера мобільного телефону, який належав Окружному суду Celje і використовувався заявником. 17 січня 2011 року поліція підготувала четвертий аналітичний звіт на основі даних, наданих постачальниками телекомунікаційних послуг. У цьому звіті викладені, серед іншого, телекомунікаційні дані, що стосуються трафіку між телефонами, якими користувалися заявник, E.R. та M.S.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

Під час і після періоду, протягом якого відбувалися вищезазначені дії, була організована операція під прикриттям (у співпраці з E.Ć.). Співробітник поліції під прикриттям та E.Ć. брали участь в операціях, спрямованих проти E.R., M.S. та заявника. E.Ć. підтримував зв'язок і брав участь у зустрічах, що проводилися в Словенії з вищезгаданими особами. 24 січня 2011 року він передав E.R., M.S. банкноти (серійні номери яких були записані) на суму 18 000 євро. Під час обшуків у помешканнях E.R. та M.S. деякі з цих банкнот було вилучено; 25 січня 2011 року заявник вніс до банку готівку (у сумі 8 000 євро), яка містила більшу частину вищезазначених банкнот. Під час обшуку будинку заявника було вилучено його IT-обладнання. На жорсткому диску його комп'ютера були знайдені документи, що містили заяви, подані E.Ć. до Окружного суду Celje у квітні 2010 року (див. пункт 8 рішення).

26 січня 2011 року заявник, E.R. та M.S. були затримані.

Кримінальне розслідування під керівництвом слідчого судді

28 січня 2011 року заявник, E.R. та M.S. постали перед слідчим суддею. Заявник відмовився давати будь-які свідчення. E.R. зберігав мовчання, а M.S. надав свідчення у присутності свого адвоката.

M.S. надав викривальні свічення, зокрема підтвердив передачу коштів заявнику.

10 січня 2012 року прокуратура подала до суду обвинувальний акт щодо заявника, E.R. та M.S. з обвинуваченням у вчиненні кримінального правопорушення, пов'язаного з одержанням хабаря. Клопотання заявника про виключення певних доказів, а також заперечення, подані заявником, E.R. та M.S. проти обвинувального акту, були відхилені.

Судовий розгляд в Окружному суді міста Любляни

22 листопада і 20 грудня 2012 року Окружний суд міста Любляни, який засідав одноосібно (суддя V.L.), провів досудові слухання у справах заявника, E.R. та M.S. Їхні адвокати подали клопотання про виключення певних доказів, але не ставили під сумнів законність зберігання даних постачальниками телекомунікаційних послуг.

14 лютого 2013 року розпочався розгляд справи суддею V.L. Окружного суду міста Любляни.

У період з 21 лютого 2013 року по 5 грудня 2013 року відбулася низка слухань в суді, під час яких були зібрані численні докази, включаючи прослуховування записів телефонних розмов і допит кількох свідків, які були прямо чи опосередковано причетні до подій.

На судовому засіданні 11 грудня 2013 року M.S. та E.R. визнали себе винними у пред'явлених їм обвинуваченнях. Суддя V.L. прийняв їхнє визнання вини і відповідно визнав їх винними (див. пункт 35 рішення). Після цього

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

заявник подав заяву про відвід судді V.L., однак Головою Окружного суду міста Любляни цю заяву було відхилено.

13 грудня 2013 року суд відокремив провадження щодо E.R. та M.S. від провадження проти заявника (див. пункти 35-36 рішення).

На засіданні 19 грудня 2013 року адвокат заявника клопотав про допит E.R. та M.S. як свідків у провадженні проти заявника, оскільки вони більше не були співобвинуваченими в одному провадженні. За словами адвоката заявника, після визнання E.R. та M.S. своєї вини та їх засудження, E.R. та M.S. стали викривальними свідками (тобто свідками, які свідчать проти обвинуваченого); заявник не мав можливості поставити запитання M.S. (який дав викривальні показання проти заявника і згодом вирішив не захищати себе) або допитати E.R. (який був відсутній).

На засіданні 19 грудня 2013 року суддя V.L. відмовила у задоволенні клопотання адвоката заявника про надання дозволу на допит E.R. та M.S.; суддя мотивувала це тим, що обидві особи все ще мали статус обвинувачених, оскільки вирок щодо них ще не набув законної сили. Вона зазначила, що було надано достатньо доказів для прийняття рішення щодо обвинувачень, висунутих щодо заявника.

Згодом заявник повторно подав клопотання про допит E.R. та M.S., однак у його задоволенні знову було відмовлено. Суддя V.L. обґрунтовувала своє рішення, зокрема тим, що допит співобвинувачених не міг мати вирішального впливу на оцінку доказів, які вже були досліджені. Вона зазначила також, що суд не ґрунтував свою оцінку представлених йому доказів на тому, що E.R. та M.S. визнали свою провину, а також на заяві M.S. (яка була зачитана під час судового розгляду). Суддя також зазначила, що навіть якби визнання вини E.R. та M.S. не було б прийнято, вона все одно засудила б заявника на підставі численних доказів, зібраних незалежно від визнання ними своєї вини.

Вирок щодо E.R. та M.S.

16 грудня 2013 року E.R. та M.S. було визнано винними на підставі визнання ними своєї провини з призначенням їм покарання у вигляді умовного позбавлення волі і штрафу в розмірі близько 3 000 євро кожному. Вони були визнані винними в триваючому злочині - отриманні хабаря з метою «сприяння в підкупі посадової особи, яка вимагала і прийняла винагороду за зловживання службовим становищем».

Вирок щодо E.R. та M.S. набув чинності 25 грудня 2013 року після закінчення восьмиденного терміну, протягом якого E.R. та M.S. могли (але не стали) заявляти свій намір подати апеляцію.

Вирок щодо заявника

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

23 грудня 2013 року суддя Окружного суду міста Любляни V.L. визнав заявника винним у триваючому злочині - отриманні хабаря (у вироку вказано, що заявник, будучи районним суддею районного суду Celje, а отже, посадовою особою, вимагав і прийняв винагороду за зловживання своїм становищем під час виконання своїх службових повноважень).

Заявника було засуджено до п'яти років і шести місяців позбавлення волі та штрафу в розмірі майже 20 000 євро; його також зобов'язали виплатити 12 000 євро - суму, що дорівнює матеріальній вигоді, отриманій від вчиненого злочину.

Заявник оскаржив вирок суду першої інстанції, зокрема на тій підставі, що E.R. та M.S. не були допитані. Заявник стверджував, що він ніколи не вимагав і не отримував грошей від E.Ć., і що, передаючи йому 8000 євро, M.S. просто повертав позику. Заявник також стверджував, що суд першої інстанції покладався на телекомунікаційні дані, які зберігалися відповідно до правового режиму, який був визнаний недійсним і який порушував, серед іншого, статтю 8 Конвенції. У зв'язку з цим він послався на рішення Конституційного Суду від 3 липня 2014 року та рішення Суду справедливості Європейського Союзу (Суд ЄС) у справі Digital Rights Ireland and Others (див. пункти 66-68 та 74-76 рішення) і вказав на невибірковий та загальний характер режиму зберігання даних, про який йдеться.

Рішенням від 22 вересня 2014 року Вищий Суд міста Любляни відхилив апеляцію заявника і залишив у силі вирок Окружного суду міста Любляни. Що стосується відмови у допиті E.R. та M.S., Вищий суд міста Любляни заначив, що вони не могли бути допитані в якості свідків до моменту, коли вирок щодо них стане остаточним. Вирок щодо заявника було винесено до цього моменту. Вищий Суд міста Любляни також постановив, що заявник не зміг продемонструвати з достатнім ступенем ймовірності, що будь-які свідчення, які могли бути надані E.R. та M.S., могли б поставити під сумнів висновки суду.

Що стосується збору даних, Вищий Суд міста Любляни зазначив, що рішення Конституційного суду не стосувалося статті 149.b Кримінального процесуального закону (див. пункт 57 рішення) і не містило вказівок щодо знищення даних, які були у розпорядженні органів влади до його винесення. Посилаючись на рішення Конституційного суду (див. пункти 66-68 рішення) і рішення Суду ЄС (див. пункти 74-76 рішення), Вищий Суд міста Любляни встановив, що в цій справі достатній рівень підозри щодо причетності заявника до кримінального правопорушення був встановлений ще до того, як були отримані телекомунікаційні дані, і що ця підозра згодом тільки посилилася. Постанови про доступ стосувалися конкретних осіб та конкретних мобільних телефонів. Лише один з чотирьох аналітичних звітів, підготовлених поліцією на підставі отриманих телекомунікаційних даних (а саме, звіт від 17 січня 2011 року), стосувався заявника. Номер, про який йшлося, був номером

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

телефону Окружного суду Celje (тобто державної установи), що зменшувало серйозність стверджуваного посягання на приватне життя заявника. Вищий Суд міста Любляни також розглянув пропорційність втручання, беручи до уваги характер і тяжкість корупційних злочинів, і дійшов висновку, що заходи, про які йшла мова, були необхідними.

Заявник подав заяву про захист законності до Верховного Суду.

9 червня 2015 року Верховний Суд відхилив цю заяву заявника, підтримавши аргументи судів нижчих інстанцій.

Провадження у Конституційному Суді

Заявник подав дві конституційні скарги. Він скаржився, зокрема, на відмову в допиті E.R. та M.S., що, як стверджувалося, порушило його права на захист, а також на те, що не було задоволено його заяву про відвід судді V.L. Крім того, він скаржився на відсутність конституційно допустимих підстав для невибіркового зберігання телекомунікаційних даних відповідними постачальниками телекомунікаційних послуг. Заявник повторив і розвинув аргументи, які він висунув під час використання попередніх засобів юридичного захисту.

24 вересня 2018 року Конституційний Суд прийняв конституційні скарги заявника до розгляду; 9 жовтня 2019 року він відхилив їх по суті.

Оцінка Суду

Стверджуване порушення статті 6 Конвенції

Заявник скаржився на відмову суду першої інстанції дозволити допит E.R. та M.S. як свідків під час судового розгляду. Він також скаржився на те, що суддя V.L. не могла вважатися неупередженою, враховуючи її роль у провадженні щодо E.R. та M.S. і зміст вироку, який вона винесла щодо них.

Щодо відмови у допиті E.R. та M.S.

Суд вказав на твердження заявника про те, що його право, передбачене пунктом 1 статті 6 та підпунктом (d) пункту 3 статті 6, було порушено, оскільки суддя першої інстанції (суддя V.L.) відмовив у допиті E.R. та M.S. Суд також зазначив що підпункт «d» пункту 3 статті 6 закріплює право обвинуваченого допитувати свідків, які свідчать проти нього, або вимагати, щоб вони були допитані, а також право викликати свідків для захисту. Оскільки принципи, що стосуються перевірки відповідності національного провадження підпункту «d» пункту 3 статті 6, відрізняються в деяких аспектах (див. рішення у справах Al-Khawaja and Tahery v. the United Kingdom [GC], №26766/05 і № 22228/06, §§ 118-47, ECHR 2011, і Schatschaschwili v. Germany [GC], № 9154/10, §§ 110-31, ECHR 2015, що стосуються свідків сторони обвинувачення, див. також рішення у справах Murazałyeva v. Russia [ECHR], № 36658/05, §§ 150-68, від 18 грудня

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

2018 року, щодо свідків захисту), Суд вважав за необхідне уточнити, чи стосується скарга заявника допиту свідків обвинувачення або права викликати свідків захисту. У зв'язку з цим Суд зазначив, що він досі не визначив критерії для розрізнення двох категорій свідків у контексті підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції.

У цій справі заявник у своїх поданнях до національних судів вказував E.R. та M.S. іноді як свідків проти нього (див. пункт 32 рішення), а іноді як свідків захисту (див. пункт 34 рішення). Для того, щоб визначити, чи стосується його скарга, по суті, права підсудного допитувати свідків, які свідчать проти нього, або права викликати свідків захисту, Суд повинен був розглянути причини, наведені в його клопотанні про допит свідків, про яких йде мова. Суд зазначив, що M.S. дав свідчення під час слідства, коли ні заявник, ні його адвокат не були присутніми і, таким чином, не могли спостерігати за цим і реагувати на це. Однак, викликавши його як свідка, заявник, як видається, хотів перевірити не лише досить обмежені свідчення, які M.S. дав під час слідства. Заявник просив заслухати E.R. та M.S. з метою встановлення того, що вони діяли самостійно, що він (тобто заявник) ніколи не отримував початкового платежу і що гроші, які він отримав від M.S., були поверненням позики, яку він надав останньому. На думку Суду, аргументи, які заявник висував у національних судах та під час провадження у Суді (див. пункти 29, 32, 43, 46, 92 та 93 рішення), вказували на те, що його клопотання про допит E.R. та M.S., по суті, мало на меті підтримати його захист від кримінальних обвинувачень, які йому висунули. З огляду на вищевикладене - і відзначаючи, що E.R. не давав свідчень у провадженні і що вирок щодо заявника не ґрунтувався на показаннях, які E.R. та M.S. дали в контексті визнання ними своєї вини, - Суд розглянув скаргу заявника за пунктами 1 і 3 (d) статті 6 з точки зору права на виклик свідків з боку захисту.

Суд зазначив, що заявника та двох співобвинувачених (E.R. та M.S.) судили в одному провадженні до 11 грудня 2013 року. До цього моменту було зібрано велику кількість доказів, але ні заявник, ні E.R. та M.S. не здійснювали активного захисту. Коли 11 грудня 2013 року E.R. та M.S. визнали себе винними, суддя V.L. прийняв їхнє визнання вини. У зв'язку з цим заявник звернувся із заявою про відвід судді V.L. від участі у провадженні у зв'язку з її стверджуваною упередженістю, але безрезультатно. Через два дні, 13 грудня 2013 року, суддя V.L. відокремила провадження щодо E.R. та M.S., а 16 грудня 2013 року визнала їх винними в триваючому злочині - сприянні в дачі хабаря заявнику. На слуханнях у справі (яка тепер стосувалася лише заявника), що відбулися 13 та 19 грудня 2013 року, заявник виступив із заявою на свій захист. Він також клопотав про допит E.R. та M.S. як свідків і про зупинення провадження до того часу, поки це стане можливим (див. пункти 32 та 34 рішення). Суддя V.L. відхилила його клопотання, пояснивши, що вирок щодо E.R. та M.S. не є остаточним (тобто вони ще не могли бути допитані як свідки)

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

і що було надано достатньо доказів, які дозволять їй прийняти рішення щодо обвинувачень, висунутих проти заявника. 23 грудня 2013 року суддя V.L. визнала заявника винним у триваючому злочині - отриманні хабаря. Через два дні рішення щодо E.R. та M.S. стало остаточним.

Суд зазначив, що у своєму клопотанні про допит E.R. та M.S., поданому через свого представника, заявник стверджував, серед іншого, що: M.S. міг надати інформацію щодо позики, на яку заявник посилався у своїх запереченнях проти обвинувачення; E.R. міг дати свідчення про борги E.Ć. перед ним; і що він міг довести, що E.R. та M.S. не говорили йому, що вони просили гроші від його імені. Він стверджував, що E.R. та M.S. більше не є співобвинуваченими в одному провадженні з ним і можуть бути допитані як свідки. Суд також вказав, що: засудження заявника значною мірою ґрунтувалося на доказах, що стосувалися розмов між M.S., E.R., E.Ć. та заявником, які національний суд мав тлумачити у відповідному контексті; записані свідчення E.Ć. щодо початкових подій були непослідовними (див. пункти 10, 21 та 41 рішення); M.S. та E.R., які, як стверджувалося, відіграли вирішальну роль у сприянні заявнику у вчиненні інкримінованого йому злочину, не були заслухані під час судового розгляду. Враховуючи початковий статус M.S. та E.R. як обвинувачених та їхнє бажання не захищати себе (див. пункт 25 рішення), Суд не надав особливого значення тому, що заявник не подав клопотання про їхній виклик як свідків до того, як їх було засуджено (див. пункт 96 рішення).

З огляду на вищезазначені міркування Суд не був переконаний, що клопотання заявника про виклик M.S. та E.R. як свідків було недостатньо обґрунтованим або не мало відношення до суті висунутих проти нього обвинувачень. Іншими словами, він не вважав, що будь-які свідчення, надані M.S. та E.R., не могли б вплинути на результат судового розгляду або не можна було б обґрунтовано очікувати, що вони посилять позицію захисту (див. згадане вище рішення у справі Murtazaliyeva, §§ 160-61).

Суд зазначив, що суддя V.L. навела певні причини для відхилення клопотання про допит M.S. та E.R. (див. пункти 33-34 рішення). По-перше, суддя V.L. зазначила, що вона не ґрунтувала свою оцінку доказів на визнанні M.S. та E.R. своєї вини. Однак, як зазначено вище, заявник клопотав, принаймні по суті, про те, щоб M.S. та E.R. були викликані від імені його захисту. Той факт, що сторона обвинувачення не ґрунтувала свої аргументи на визнанні вини M.S. та E.R., не може розглядатися як важливий у цьому відношенні. Те саме стосується аргументу про те, що засудження заявника не ґрунтувалося виключно або вирішальним чином на показаннях M.S. (див. пункт 53 рішення). Що стосується того факту, що національні суди посилалися на те, що заявник надав свої показання на захист лише на пізнішому етапі провадження (див. пункти 33, 34, 48 та 53 рішення), Суд зазначив, що заявник не змінював своїх

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

показань, а надав їх лише після того, як M.S. та E.R. зізналися у скоєнні злочину. Суд не мав права з'ясовувати, чому заявник вирішив дотримуватися такої стратегії захисту, але в будь-якому випадку це було його право, і немає нічого, що вказувало б на те, що його поведінка могла розглядатися як спроба зловживання своїми процесуальними правами.

Що стосується аргументу національних судів про те, що M.S. та E.R. не могли бути допитані, оскільки вирок щодо них не набув статусу остаточного (іншими словами, на той момент вони все ще були співобвинуваченими - див. пункти 33, 34, 48 і 53 рішення), Суд визнав цю аргументацію непереконливою, враховуючи обставини справи. Він зазначив, що суддя V.L. була чітко обізнана про восьмиденний строк, протягом якого M.S. та E.R. мали заявити про свій намір подати апеляцію (див. пункт 36 рішення). Вона, як найвищий гарант справедливості провадження, повинна була ретельно зважити наслідки своїх процесуальних рішень для права заявника на захист (див., mutatis mutandis, Kikabidze v. Georgia, № 57642/12, § 59, від 16 листопада 2021 року). Хоча, звичайно, на той момент вона не могла передбачити, чи скористаються M.S. та E.R. можливістю подати апеляцію, ніщо не заважало їй відкласти слухання, щоб сплив цей короткий (восьмиденний) строк, особливо враховуючи, що вирок щодо M.S. та E.R. ґрунтувався на їхньому визнанні вини, тому ймовірність того, що вони подадуть апеляцію, була доволі низькою. Таким чином, Суд дійшов висновку, що національні суди не надали достатніх підстав для відмови у допиті M.S. та E.R. як свідків.

Зрештою, щодо загальної справедливості провадження Суд зазначив, що, як вбачається, показання M.S. та E.R. були б важливими, враховуючи, що вони були єдиними свідками, які могли підтвердити або спростувати версію подій, викладену заявником (див. пункти 29-32 рішення). З огляду на розвиток провадження, на стадії, про яку йдеться, неможливо було передбачити, як M.S. та E.R. відреагували б на версію подій заявника, якби їх викликали для дачі показань. Також не можна вважати, що якби ці докази були надані, вони не вплинули б на результат судового розгляду. Той факт, що заявник був позбавлений можливості ефективно представити показання свідків і спиратися на них у доведенні своєї позиції, робить судовий розгляд несправедливим.

З огляду на вищезазначені міркування, Суд дійшов висновку, що кримінальне провадження щодо заявника не відповідало вимогам пункту 1 і підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції. Національні суди, які розглядали скарги заявника, не виправили цей недолік.

Відповідно, мало місце порушення пункту 1 і підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції.

Стверджувана відсутність неупередженості судді V.L.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

З огляду на вищезазначений висновок про порушення пункту 1 і підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції, Суд не знайшов доцільності розглядати питання про те, чи було також порушено пункт 1 статті 6 через стверджувану відсутність неупередженості судді V.L.

Стверджуване порушення статті 8 Конвенції

Заявник скаржився на те, що зберігання телекомунікаційних даних, пов'язаних з його телекомунікаційною діяльністю, та їх використання у кримінальному провадженні щодо нього становило порушення статті 8 Конвенції.

Суд зазначив, що дані про трафік і місцезнаходження (далі також «комунікаційні дані», або, якщо йдеться про телефонію, «телекомунікаційні дані»), пов'язані із заявником, у цій справі були отримані правоохоронними органами на підставі судових ухвал, які ґрунтувалися на підозрі, що заявник (який на той час був суддею) був причетний до хабарництва, тобто до кримінального правопорушення тяжкого характеру. Суд також зазначив, що - за винятком сфери дії ухвал про доступ, яка не обмежувалася тяжкими злочинами (див. пункт 115 рішення) - не було висунуто жодних аргументів, які б ставили під сумнів адекватність судових ухвал або правову базу, в рамках якої вони були видані. Питання, яке викликало занепокоєння у зв'язку зі статтею 8 у цій справі, полягало у режимі, що лежить в основі збору телекомунікаційних даних, з яких були отримані ті, що стосуються заявника, для цілей кримінального провадження щодо нього. Для того, щоб з'ясувати, чи було втручання, пов'язане зі зберіганням даних, «відповідно до закону» і пропорційним, Суд повинен був оцінити словенське законодавство, що регулює зберігання даних, яке було чинним на той час.

Суд зазначив, що телекомунікаційні дані заявника, як і дані будь-якого іншого користувача телекомунікаційних послуг, на той час зберігалися згідно зі статтею 107.a Закону зі змінами 2004 року, яка відображала відповідні положення Директиви про зберігання даних (див. пункт 64 рішення). Вищезгадане положення вимагало від постачальників електронних комунікацій зберігати протягом чотирнадцяти місяців, серед іншого, комунікаційні дані, що стосуються стаціонарної та мобільної телефонії, для низки цілей, а саме для цілей кримінального судочинства та забезпечення національної безпеки, конституційного порядку, а також безпеки, політичних та економічних інтересів держави та національної оборони. Слід підкреслити, що дані заявника зберігалися не з конкретною метою запобігання або розслідування тяжкого злочину, а для будь-якої з вищезазначених цілей. Тому втручання в його права за статтею 8, яке полягало у зберіганні його даних, повинно оцінюватися в цьому ширшому контексті.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

З огляду на це, доступ до даних, про які йдеться, був наданий в межах кримінального провадження щодо заявника, що і стало причиною його скарги. У кримінальному провадженні національні суди, включаючи Конституційний Суд, надали суттєву оцінку цьому питанню.

Наявність втручання

У цій справі не заперечувалося, що зберігання телекомунікаційних даних заявника, а також доступ органів влади до цих даних та їх обробка становили втручання у його права, захищені статтею 8 Конвенції. Беручи до уваги свою практику (див. пункт 118 рішення), Суд не знайшов підстав вважати інакше. Він також зазначив, що втручання, пов'язане зі зберіганням даних постачальниками послуг зв'язку, було передбачене законом а, отже, відповідальна за це держава Словенія (див. згадане вище рішення у справі Ekimdzhiev and Others v. Bulgaria, № 70078/12, § 375, від 11 січня 2022 року).

Далі Суд повинен був розглянути, чи було втручання виправданим з точки зору пункту 2 статті 8 Конвенції – тобто, чи відповідало воно закону, переслідувало легітимну мету і чи було «необхідним у демократичному суспільстві».

Обґрунтованість втручання

«Відповідно до закону»

Сторони погодилися з тим, що у відповідний час зберігання телекомунікаційних даних мало достатньо чітку правову основу відповідно до Закону зі змінами 2004 року (див. пункт 64 рішення), а отже, було передбачуваним. Доступ до таких даних був дозволений постановами Окружного суду міста Любляни (див. пункти 12-17 і 57 рішення). У зв'язку з цим Суд зазначив, що в судових постановах, як вбачається, було вказано більш тривалий період, ніж той, що дозволений законом. Однак відповідний постачальник послуг зберігав дані лише протягом передбаченого законом чотирнадцяти місячного строку і передавав органам влади лише такі дані (див. пункт 17 рішення). Таким чином, Суд визнав, що втручання, про яке йшла мова, у цьому контексті відповідало чинному на той час національному законодавству. При цьому Суд зазначив, що після отримання телекомунікаційних даних у справі заявника Конституційний Суд (див. пункти 66–68 рішення), посилаючись на рішення Суду ЄС у справі Digital Rights Ireland and Others (див. пункти 74–76), встановив, що режим зберігання даних, передбачений Законом 2012 року (який в цій частині був по суті таким самим, як і в Законі зі змінами 2004 року), порушував права на недоторканність приватного життя користувачів електронних комунікаційних послуг. Суд взяв це до уваги при розгляді питання про «необхідність» втручання, яке тісно пов'язане з «законністю» у таких справах (див. пункт 120 рішення).

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

Легітимна мета

У цій справі не заперечувалося, що режим зберігання даних переслідував законні цілі, викладені у другому абзаці статті 8 Конвенції. Суд зазначив, що існуючий на той час режим зберігання даних можна вважати таким, що переслідував інтереси національної безпеки, громадської безпеки або економічного добробуту країни, запобігання заворушенням чи злочинам, або захисту прав і свобод інших осіб. Доступ до телекомунікаційних даних, що стосувалися заявника, та їх обробка могли вважатися такими, що переслідували легітимну мету щодо запобігання злочинам, захисту прав і свобод інших осіб.

Необхідність в демократичному суспільстві

Суд зазначив, що ця справа не стосувалася прямого перехоплення даних органами влади, хоча й була пов'язана з ризиками такого перехоплення. Відповідно до оскаржуваних законодавчих положень, провайдери послуг були зобов'язані збирати та зберігати телекомунікаційні дані (понад обсяги, необхідні для виставлення рахунків або інших договірних цілей) для того, щоб мати їх у своєму розпорядженні для органів влади. Більшість цих даних, ймовірно, ніколи не переглядалися. У цьому контексті цю справу можна порівняти зі справою Breyer v. Germany, № 50001/12 від 30 січня 2020 року, де втручання, на яке скаржилися, полягало в юридичному зобов'язанні постачальників послуг збирати і зберігати персональні дані користувачів передплачених мобільних SIM-карт (разом із супровідними телефонними номерами) з метою надання таких даних органам влади на їх запит (там само, §§ 76-77).

Однак, на відміну від справи Breyer, яка стосувалася втручання обмеженого характеру (там само, § 95), ця справа стосувалася телекомунікаційних даних (див. статтю 107.b Закону зі змінами 2004 року, згаданого в пункті 64 рішення), які, будучи пов'язаними з абонентом або користувачем, можуть розкрити особисту інформацію щодо його або її життя через картографування соціальних мереж, відстеження місцезнаходження, картографування моделей комунікації та розуміння того, з ким вони взаємодіяли (див. mutatis mutandis, Ekimdzhiev and Others, § 394; Centrum för rättvisa v. Sweden [GC], № 35252/08, § 256, від 25 травня 2021 року; і Big Brother Watch and Others v. the United Kingdom [GC],№ 58170/13, § 342, 25 травня 2021 року). На думку Суду, системний нагляд, пов'язаний з обов'язковим збереженням телекомунікаційних даних, був перешкодою для здійснення права на недоторканність приватного життя всіх користувачів телекомунікаційних послуг.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

Існування великого обсягу телекомунікаційних даних і постійне зберігання таких даних може зі зрозумілих причин породжувати відчуття вразливості та незахищеності, а також завдавати шкоди здатності осіб користуватися приватністю і таємницею кореспонденції, розвивати відносини з іншими особами та реалізовувати інші основоположні права. У зв'язку з цим Суд послався на зауваження, зроблені Судом ЄС у справі Digital Rights Ireland and Others, а саме, що комунікаційні дані, взяті в цілому, можуть дозволити «зробити дуже точні висновки щодо приватного життя осіб, чиї дані були збережені», а тому їх зберігання та обробка становили «широке та особливо серйозне втручання» в їхні основоположні права (див. пункт 76 рішення). Серйозність втручання була визнана також Урядом-відповідачем (див. пункт 117 рішення) та Конституційним Судом Словенії (див. пункти 55 та 66–68 рішення).

З огляду на вищезазначені міркування, Суд дійшов висновку, що втручання, яке полягало у зберіганні даних у цій справі, мало серйозний характер. Тепер він повинен був визначити, чи відповідали засоби, передбачені оскаржуваним законодавством для досягнення законних цілей, вимогам принципу верховенства права і чи залишалися вони в усіх відношеннях у межах того, що є необхідним у демократичному суспільстві.

Широта меж свободи розсуду

Хоча це не було підтверджено жодними емпіричними даними, Суд не мав сумнівів, що відстеження телекомунікаційного трафіку, яке стало можливим завдяки обов'язку зберігати інформацію, передбаченому оскаржуваним законодавством, могло мати велике значення для ефективного правозастосування та ефективних заходів громадської безпеки. Суд вкотре повторив, що боротьба зі злочинністю (зокрема, з організованою злочинністю і тероризмом, що є одним з викликів, з якими стикаються сучасні європейські суспільства), підтримка громадської безпеки і захист громадян є «нагальними суспільними потребами» (див. Breyer, цитоване вище, § 88). Він також визнав, що сучасні засоби телекомунікацій і зміни в комунікативній поведінці вимагають адаптації інструментів розслідування для правоохоронних органів і органів національної безпеки.

При цьому для того, щоб втручання відповідало пункту 2 статті 8 Конвенції, недостатньо, щоб воно було придатним або ефективним у досягненні відповідної мети; воно також має бути пропорційним у тому сенсі, що воно забезпечує справедливий баланс між конкуруючими суспільними інтересами та правами, закріпленими в Конвенції (див. рішення у справі Handyside v. the United Kingdom від 7 грудня 1976 року, § 48, Series A № 24; згадане вище рішення у справі Breyer, § 91, і рішення у справі Szabó and Vissy v. Hungary, № 37138/14, § 55, від 12 січня 2016 року). Суд також визнав, що в

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

контексті захисту національної безпеки або запобігання та переслідування кримінальних злочинів національні органи влади користуються певною свободою розсуду при виборі засобів досягнення законної мети (див. пункт 124 рішення). Однак ця свобода розсуду може бути переглянута Судом, і її обсяг залежить від низки факторів, продиктованих конкретною справою.

Межа буде, як правило, вужчою, якщо право, про яке йдеться, має вирішальне значення для ефективного здійснення особою особистих або ключових прав, або якщо втручання є далекосяжним (див. рішення у справі Dubská і Krejzová v. the Czech Republic [GC], № 28859/11 і №28473/12, § 178, від 15 листопада 2016 року; Dudgeon v. the United Kingdom, від 22 жовтня 1981 року, § 52, Series A № 45; і National Union of Rail, Maritime and Transport Workers v. the United Kingdom, № 31045/10, §§ 86–87, ECHR 2014). Відповідно, беручи до уваги характер і серйозність втручання, Суд повинен був здійснювати відповідно більш сувору перевірку при оцінці питання справедливого балансу (включаючи необхідні гарантії) у цій справі (див. згадане вище рішення у справі Breyer, §§ 94–96 і 103).

Оцінка «справедливого балансу»

Суд зазначив, що хоча правові норми, які регулюють поводження з комунікаційними даними, можуть відрізнятися від тих, що регулюють нагляд за змістом комунікації, їх слід аналізувати з урахуванням тих самих гарантій, які застосовуються до самого змісту (див., mutatis mutandis, згадане вище рішення у справі Big Brother Watch and Others, § 416). Таким чином, загальне зберігання комунікаційних даних постачальниками послуг зв'язку та доступ до них органів влади в окремих випадках має супроводжуватися, mutatis mutandis, тими ж гарантіями, що і таємне спостереження (Ekimdzhiev and Others, згадане вище, § 395). У своїй практиці щодо заходів спостереження в контексті кримінальних розслідувань Суд розробив наступні мінімальні гарантії, які повинні бути викладені в законі, щоб уникнути зловживань з боку влади: характер правопорушень, які можуть стати підставою для видачі ордера на перехоплення; визначення категорій осіб, чиї комунікації можуть бути перехоплені; обмеження тривалості перехоплення; процедура, якої слід дотримуватися при вивченні, використанні та зберіганні отриманих даних; запобіжні заходи, яких слід вживати при передачі даних іншим сторонам; обставини, за яких перехоплені дані можуть або повинні бути стерті або знищені (див. рішення у справі Weber and Saravia v. Germany (ухвала), № 54934/00, ECHR 2006 XI, та Liberty and Others v. the United Kingdom, № 58243/00, 1 липня 2008 року). У справі Roman Zakharov v. Russia [GC], № 47143/06, §§ 231 від 4 грудня 2015 року яка стосувалася, крім того, інших цілей, що становлять суспільний інтерес, таких як захист національної безпеки, Суд сформулював застосовні гарантії за аналогічною схемою, зробивши додатковий акцент на

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

механізмах повідомлення та засобах правового захисту, передбачених національним законодавством. Суд оцінював відповідність заходів перехоплення статті 8 Конвенції на основі таких критеріїв: доступність відповідного національного законодавства; обсяг і тривалість заходів таємного спостереження; процедури, яких слід дотримуватися для зберігання, доступу, вивчення, використання, передачі та знищення перехоплених даних; процедури отримання дозволу; механізми нагляду за здійсненням заходів таємного спостереження; будь-які механізми повідомлення та засоби правового захисту, передбачені національним законодавством (там же, § 238). У контексті масового перехоплення, пов'язаного з міжнародними комунікаціями, у справах Big Brother Watch and Others (згадана вище, § 361) та Centrum för rättvisa (згадана вище, § 275) Суд ще більше скоригував вищезазначені критерії - включаючи вимогу, щоб національне законодавство чітко визначало підстави, на яких може бути дозволено масове перехоплення, обставини, за яких комунікації особи можуть бути перехоплені, та процедуру, якої слід дотримуватися при наданні дозволу на перехоплення.

Що стосується цієї справи, Суд зазначив, що Закон зі змінами 2004 року вимагав з метою захисту суспільних інтересів зберігати протягом чотирнадцяти місяців усі комунікаційні дані, отримані або оброблені під час надання відповідних послуг зв'язку (див. пункт 64 рішення). Здається, що закон не залишав жодного рішення з цього приводу на розсуд будь-якого державного чи недержавного органу і не був двозначним щодо його застосування. Кожна фізична або юридична особа, яка користувалася послугами телекомунікаційних провайдерів у Словенії, могла очікувати, що її телекомунікаційні дані зберігаються в рамках широкого збору даних. Однак однозначність закону, який, як правило, встановлював загальне і невибіркове збереження телекомунікаційних даних, не могла вважатися достатньою гарантією його відповідності принципам верховенства права і пропорційності.

Суд вказав, що у справі Ekimdzhiev and Others (згадана вище), яка стосувалася подібного режиму, що регулював зберігання телекомунікаційних даних, він зосередився на гарантіях, що стосуються доступу до збережених даних та зберігання даних, до яких було надано доступ; він не висловлювався щодо відповідності режиму зберігання як такого вимогам статті 8 (там само, §§ 394–421). Однак у цій справі заявник конкретно скаржився на збереження телекомунікаційних даних і подальше використання даних, які, як стверджувалося, були збережені з порушенням статті 8 Конвенції (див. пункти 125 і 126 рішення). У зв'язку з цим Суд зазначив, що Закон зі змінами 2004 року визначив низку цілей, для яких комунікаційні дані повинні були зберігатися, але не містив положень, які б обмежували обсяг і застосування цього заходу щодо того, що було необхідним для досягнення цих цілей. Також не було доведено, що будь-який інший законодавчий акт містить такі положення. З наведеної

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

судової практики (див. пункти 119–123 і 137 рішення) випливає, що національне законодавство повинно, в рамках мінімальних вимог, у спосіб, придатний для конкретної форми спостереження, визначати сферу застосування відповідного заходу і передбачати відповідні процедури для його замовлення та/або перегляду з метою зберігання його у потрібних межах. З огляду на характер втручання, про яке йдеться (див. пункти 132–134 рішення), цим мінімальним вимогам мав відповідати і захід, що передбачав збереження телекомунікаційних даних. Відсутність положень або механізмів, спрямованих на забезпечення того, щоб цей захід фактично обмежувався тим, що було «необхідним у демократичному суспільстві» для конкретних цілей, перелічених у Законі зі змінами 2004 року, зробила такий режим несумісним із зобов'язаннями держави за статтею 8 Конвенції. Просте обмеження терміну зберігання чотирнадцятьма місяцями, що є значним періодом, не може поставити під сумнів цей висновок.

Суд зазначив, що аналогічного висновку Суд ЄС дійшов у своєму рішенні у справі Digital Rights Ireland and Others, в якому оцінювався режим збереження даних у повному обсязі - тобто щодо збереження як комунікаційних даних, так і певних даних, пов'язаних з Інтернетом. Суд ЄС встановив, що режим обов'язкового загального і невибіркового зберігання комунікаційних даних з метою боротьби з тяжкими злочинами не відповідає вимозі пропорційності (див. пункти 74-76 рішення; див. також висновки Суду ЄС у наступних рішеннях, що роз'яснюють і розвивають ці вимоги, які підсумовані в пунктах 77, 78, 82, 84 і 87 рішення). Так само Конституційний Суд у своєму рішенні від 3 липня 2014 року (див. пункти 66-68 рішення) визнав недійсними положення Закону 2012 року, що регулювали зберігання комунікаційних даних (які, по суті, були такими ж, як і в Законі 2004 року зі змінами та доповненнями). Він посилався на вищезгадане рішення Суду ЄС. У своїй подальшій практиці Суд ЄС роз'яснив, що навіть у контексті захисту національної безпеки, коли зберігання даних про комунікації може, за певних умов, вимагатися як загальний і невибірковий захід, таке зберігання не може мати системного характеру і, якщо воно вимагається, повинно підлягати незалежному перегляду (див. пункт 78 рішення).

Що стосується конкретної ситуації заявника, Суд зазначив, що сторонами не заперечувалося, що телекомунікаційні дані, які стосувалися заявника, у відповідний час зберігалися - системно, загально і невибірково - відповідно до Закону зі змінами 2004 року. Ці дані, які зберігалися протягом чотирнадцяти місяців, були отримані органами влади для цілей кримінального розслідування щодо заявника. Потім вони були оброблені, результатом чого стали аналітичні звіти, які були долучені до кримінальної справи заявника. Відхиляючи скарги заявника на порушення права на приватність, національні суди посилалися на те, що (і) доступ до даних, про які йдеться, був наданий до того, як режим, про

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

який йде мова, був визнаний недійсним, і (ii) судові постанови, які дозволяли доступ до даних, ґрунтувалися на підозрі у скоєнні тяжкого злочину і були виправдані пропорційністю цього заходу (див. пункти 45, 51 і 55 рішення). Конституційний Суд також дійшов висновку, що телекомунікаційні дані, про які йшлося у вироку, яким заявника було засуджено, стосувалися короткого періоду, за який ці дані могли бути отримані з «комерційних баз» (див. пункт 55).

З огляду на ці міркування, Суд вважав, що той факт, що режим зберігання був визнаний недійсним Судом ЄС та Конституційним Судом Словенії після того, як доступ до даних, про які йдеться, був наданий, не означає, що він відповідав вимогам статті 8 у відповідний момент часу. Важливим є те, чи користувався заявник на момент зберігання його телекомунікаційних даних правовим захистом, на який він мав право відповідно до Конвенції. З огляду на висновки та міркування, викладені у пунктах 137–140 рішення, Суд дійшов висновку, що це було не так.

Суд також зазначив, що, незважаючи на те, що заявник чітко стверджував, що телекомунікаційні дані, які стосуються його телекомунікацій, були збережені з порушенням його права на недоторканність приватного життя, національні суди обмежили свою оцінку майже виключно підставами, на яких судові постанови дозволили доступ до збережених даних - навіть якщо ці підстави (як зазначив Конституційний Суд) не були оскаржені заявником (див. пункт 55 рішення). У зв'язку з цим Суд підкреслив, що хоча доступ до даних заявника супроводжувався певними гарантіями (такими як судовий нагляд), ці гарантії, хоча і є одними з критеріїв, яких необхідно дотримуватися (див. згадане вище рішення у справі Ekimdzhiev and Others, §§ 360–421), самі по собі не є достатніми для того, щоб зробити режим зберігання даних таким, що відповідає статті 8 Конвенції. Для порівняння він зазначив, що Суд ЄС аналогічно постановив у справі SpaceNet та Telekom Deutschland, що національне законодавство, яке забезпечує повне дотримання умов, встановлених його прецедентним правом, яке тлумачить Директиву щодо доступу до збережених даних, не може, за своєю природою, ні обмежити, ні навіть виправити серйозне втручання, спричинене загальним збереженням таких даних, оскільки збереження та доступ до таких даних є окремими втручаннями, що потребують окремих обґрунтувань (див. параграф 87 рішення).

Заявник також стверджував, що через необґрунтоване зберігання його даних їх отримання та використання у національному провадженні порушило статтю 8 Конвенції (див. пункти 115 та 116 рішення). У зв'язку з цим Суд зазначив, що якщо зберігання телекомунікаційних даних було визнано таким, що порушує статтю 8, оскільки воно не відповідає вимогам «якості закону» та/або принципу пропорційності, то доступ до таких даних – і їх подальша

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

обробка та зберігання органами влади - не може з тієї ж причини відповідати статті 8 Конвенції. У зв'язку з цим Суд визнав можливим знову послатися на думку, висловлену Судом ЄС. У справі Garda Síochána and Others Суд ЄС встановив, що комунікаційні дані не можуть бути об'єктом загального та невибіркового зберігання з метою боротьби з тяжкими злочинами, а отже, й доступ до таких даних не може бути виправданим (див. пункт 84 рішення). Суд не знайшов підстав вважати інакше у справі заявника.

Суд зазначив, що у цій справі мало місце порушення, незалежно від того, чи посилалися національні суди на дані, збережені з порушенням прав заявника за статтею 8, при визнанні заявника винним (див. принципи, згадані у пункті 118 рішення та у справі Huvig v. France, від 24 квітня 1990 року, § 35, серія A № 176-B, де оскаржуване прослуховування телефонних розмов не слугувало підставою для обвинувачення). У зв'язку з цим Суд розумів, що оцінка національними судами оскаржуваних заходів - у тому числі оцінка Конституційного Суду (див. пункт 55 рішення) – була тісно пов'язана з питанням допустимості отриманих таким чином доказів (див. рішення у справі Dragojević v. Croatia, № 68955/11, §§ 99 і 100, від 15 січня 2015 року). Це не дивно, оскільки він здійснювався в контексті кримінального провадження щодо заявника і, таким чином, був обмежений метою цього провадження (див. пункт 127 рішення). Однак для цілей статті 8 Конвенції не має особливого значення той факт, що, засуджуючи заявника у цій справі, національні суди посилалися на обмежений обсяг телекомунікаційних даних, про які йшлося, які стосувалися періоду приблизно в один місяць і які могли зберігатися для договірних цілей (див. пункт 55 рішення).

Скарга заявника стосувалася всієї сукупності його даних за чотирнадцять місяців, які були отримані правоохоронними органами, а потім оброблені, збережені та досліджені для цілей кримінального провадження, про яке йдеться.

Не заперечувалося, що така кількість даних не могла і не була збережена для договірних цілей, а скоріше зберігалася в рамках загального і невибіркового режиму зберігання, який Суд вже визнав порушенням статті 8 Конвенції.

Зрештою, враховуючи, що висновки щодо скарги заявника за статтею 8 не стосуються прийнятності доказів, отриманих проти заявника, що є питанням, яке має розглядатися національними судами відповідно до застосовного національного законодавства, Суд повторив, що прийняття та використання в судовому провадженні доказів, отриманих з порушенням статті 8, не обов'язково призводить до встановлення порушення статті 6 Конвенції (див. рішення у справі Bykov v. Russia [GC], № 4378/02, §§ 89–91, від 10 березня 2009 року, з подальшими посиланнями).

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

З огляду на вищезазначені міркування, Суд дійшов висновку, що оскаржувані положення Закону зі змінами 2004 року, які були підставою для збереження телекомунікаційних даних заявника, не відповідали вимозі «якості закону» і були нездатні обмежити «втручання» у права заявника за статтею 8 до того рівня, який був «необхідним у демократичному суспільстві». Таким чином, зберігання, доступ та обробка цих телекомунікаційних даних порушували статтю 8 Конвенції.

Висновок

Порушення пункту 1 і підпункту (d) пункту 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд), а також статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 15 лютого 2024 року та набуло статусу остаточного 15 травня 2024 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.